

23 OKT. 1967

B. en Vl.	B	W	W	W	W
AMPT					

*Legen 2 en 3
gezien*

9/17/67

Alp. kommissie

Ampt Epe

oudheidkundige vereniging gemeente Epe

Verschuip onregelmatig

oktober 1967 no.12

"A M P T E P E"

Historische Vereniging gemeente Epe

=====

Voorzitter: G.S. van Lohuizen
 Beekstraat 20, Epe
Secretariaat: A.J. Veninga
 Ankerstraat 41, Epe
Penningmeester: W. van Meerten
 Midachten 64, Epe
 Giro: 1194015, t.n.v.
 Penn. Ampt Epe

=====

Lidmaatschap: f 5,-- per jaar

MEDEDELINGENBLAD "A M P T E P E"

oktober 1967, nr. 12

=====

Abonnementsprijs: voor leden der Vereniging
gratis,
voor niet-leden f 0,75 p.nr.

=====

Kopij voor ons blad dient, zo mogelijk, te
voldoen aan het navolgende:

- a. getypt met regelafstand 1;
 - b. tekstbreedte maximaal 11 cm;
 - c. het papier aan één kant gebruikt
(dus achterzijde blanco);
 - d. gebruikte bronnen vermelden;
 - e. inleveren vóór de 15e van de
verschijningsmaand (jan., april of okt.)
- =====

Redactieadres:

Mej. P.E. Berkhout, Sparrenlaan 12, Epe

=====

De geschiedenis van de omgeving van Epe V

Het jong steentijdperk of Neolithicum

(2700 - 1500 v. chr.) wordt gekenmerkt door het opkomen van een nieuwe bestaansvorm, die van de landbouw, gepaard gaande met het slijpen en polijsten van stenen werktuigen en wapenen, het voorkomen van nieuwe werktuigen, nodig voor het uitoefenen van de akkerbouw, alsmede de uitvinding van het aardewerk en het toepassen van een ander begrafenisritueel.

Een voorloper van het neolithicum, althans voor ons land, vinden we in de landbouwcultuur van de zo genaamde bandceramiek, welke op de lössgrond van zuid Limburg rond 4000 voorkomt. Uit het feit dat dit volk bestond uit half-nomaden, is het grote verspreidingsgebied en de uniformiteit van de bandceramiek te verklaren.

De invloed van het Neolithicum voor het overige deel van ons land doet zijn intrede rond 2750 ten zuiden van de rivieren en rond 2500 ten noorden hiervan, waarbij we moeten bedenken, dat slechts die delen voor bewoning in aanmerking kwamen, welke gevrijwaard bleven van overstromingen, dus onder andere de Veluwe. Het klimaat werd sinds 3000 n.l. bepaald door het sub-boreaal een klimaat gunstiger dan thans, vrij warm met vrij veel neerslag.

De landbouwactiviteit, zoals reeds beschreven, is ontstaan in het Midden Oosten rond 6000 en komt naar het westen en noorden via de Middellandse zee en de Atlantische kustlijn en via de Zwarte zee door de Donau-, Elbe- en Rijnvalleien, waardoor meer gedifferentieerde cultuurstromingen ontstaan. De jagers worden door de nieuwe bestaansvorm meer

streekgebonden in tegenstelling tot de meso- en paleolitische zwervende nomaden.

Deze verschillende culturen worden samengevat onder de verzamelnaam bekerculturen aan de hand van het vervaardigde aardewerk, waaraan behoefte ging ontstaan, doordat de graangewassen die men ging verbouwen gekookt moesten worden om ze geschikt te maken voor menselijke consumptie.

Behalve door hun aardewerk en werktuigen kennen wij deze culturen door hun grafvormen, bestaande uit vlakgraven, grafheuvels of tumuli en hunnebedden. Deze laatste zijn vooral bekend uit Drente en zijn gebonden aan het voorkomen van zwerfstenen. Vooral de grafheuvels komen in de omgeving van Epe veelvuldig voor en een groot deel is tot op heden bewaard gebleven.

Naast de jacht op een deel van de in het wild voorkomende dieren bestaande uit: elanden, herten, runderen, paarden, beren, wolven, zwijnen, reeën, vossen, katten, bevers, visotters etc., de visvangst en het verzamelen van vruchten zoals hazelnoten, frambozen, bramen, vlierbessen, appels, gaan deze mensen ook ontginnen, dat wil zeggen het afbranden van bos, granen verbouwen zoals dwergtarwe, gerst, emmer en éénkoren en huisdieren houden; honden, runderen, varkens, schapen en later ook paarden.

Waar de mens voordien alleen zijn fysieke handhaving tot grootste zorg had, grijpt de neolithische mens dus meer in de buitenwereld in, leert zijn milieu te veranderen en aan de mens aan te passen door middel van de domesticatie van de in het wild levende dieren en de verbouw van cultuurplanten. Hij verschaft zich andere machtsmiddelen dan zijn voorgangers, past zich aan, maar past vooral de buitenwereld aan zichzelf aan, een proces wat inherent is aan

de mens als verschijningsvorm. Zijn metafysische ontwikkeling, magische handelingen, toverwerkzaamheden stimuleren hem hierbij. Tekenen van geestelijk leven vinden we terug in de offerkuilen en bijgiften in de grafheuvels en hunnebedden, bedoeld om de gestorvenen goed te stemmen ten opzichte van de levenden.

Deze mensen komen doordat ze meer plaatsgebonden zijn, ten gevolge van hun landbouwactiviteit tot tijdelijke nederzettingen en woningbouw. In plaats van de voordien gebruikte paal- en hutkuilen komen nu naast hutten, hoekige houten woningen voor, bestaande uit kamers, veranda en haardplaats. De paalwanden met vlechtwerk van takken zijn soms bestreken met leem. Deze huizen kan men beschouwen als voorlopers van de Saksische boerenhuizen. Door het plegen van roofofbouw, zowel in de veehouderij (voeding met loof van de bomen) als in de akkerbouw was men echter gedwongen na verloop van tijd de gronden braak te laten liggen.

Ten gevolge van de nederzettingenvorm, gepaard aan het houden van huisdieren en de verbouw van cultuurgewassen, ontwikkelden zich ook andere activiteiten, zoals het spinnen van wol, het weven van kleden en het vervaardigen van aardewerk, opgebouwd uit kleirolletjes. De werktuigen die gebruikt werden zijn gemaakt van hout, steen, hertshoorn en been. Naast de bestaande werktuigen uit het paleo- en mesolithicum komen nu ook voor: sikkels van been met vuursteen om het graan te maaien, wrijfstenen van graniet om het graan te verpulveren, polijststenen voor het scherpen van bijlen, dissels, graafstokken en hakken.

Ook dateren uit het neolithicum de uitvinding van het wiel als wagenwiel en uit Drente is een veenbrug bekend.

Dezelfde cultuurverschijnselen zijn wat N.W. Europa betreft, waar te nemen van Bretagne tot de Oostzeekust. Dit eerste gebied had betrekkingen met het Iberisch schiereiland, de Middellandse zee en Engeland.

Uit de vele vondsten blijkt steeds weer, dat er contact geweest is tussen de verschillende bevolkingsgroepen over grote afstand. Eensdeels door immigraties van volken, anderzijds een doorgeven van cultuurvormen gepaard gaande met de handel, vooral bedreven langs de zee-kust en over de rivieren.

Naast de handel in zout, waarvan uiteraard geen sporen zijn terug te vinden, maar wat steeds belangrijk is geweest voor de landbouwculturen, in verband met het plantaardig zoutarm dieet, zijn er tal van vondsten van minder vergankelijk materiaal, afkomstig uit tal van streken. Zo is gevonden: vuursteen uit Frankrijk, kaolienklei uit Westfalen, gitkralen uit Engeland, kwartsiet en barnsteen van de Oostzeekust en faiencekralen uit Egypte.

Later komt hierbij goud uit Ierland en dolken, lanspunten, priemen en polsbeschermers van koper en tinarm brons uit Silezie, Sardinie en Spanje. Deze metalen voorwerpen, doorgegeven via de ruilhandel, voeren ons reeds naar de metaalcultuur, waarover een volgende keer.

C.Stork.

Ned.Herv.Kerk te Epe VII

Het Avondmaalsservies

Voor ik een beschrijving geef van het nog aanwezige avondmaalsservies in zilver en tin in de Ned.Herv.Kerk, moet ik eerst noemen de in de R.K.Kerk nog aanwezige Miskelk en Pateen uit 1574. Deze is in wezen toch de voorloper van het avondmaalsservies in de Ned.Herv.Kerk.

Miskelk en Pateen

Het is een verguld-zilveren kelk op zes-kantige voet, ca. 22 cm hoog. De kelk is 11 cm $\emptyset$ en staat op een rijkgegraveerde voet, die uitloopt in zes lobben. Het grondvlak is ca. 16 cm $\emptyset$. (In tegenstelling met de verder opgegeven literatuur, bestaat de voet uit zes lobben en niet uit vijf.)

Deze zes lobben zijn versierd met: een zilveren kruis, dat met schroefjes op de voet bevestigd is, aan weerszijden van het kruis zijn de H.H.Maria en Jozef gegraveerd, vervolgens de H.Martinus (van Tours) beschermheilige van de oude, nu N.H., alsook van de nieuwe kerk), dan een hert, een tien-ender, met een kruis tussen het gewei. (Dit kan dus verwijzen naar St.Hubertus, en het kan ook het Wapen van Epe zijn, waarvan de oudst-bekende afbeelding uit 1465 is.) en tenslotte "Anno 1574".

(Lit. Oostveen, Velua Catholica II, L.J.Bisterbosch, Kath.Kerkbode 24 Oct. 1936 en J.H.N.(iers) Gedenkboek der

Parochie v.d.H.Martinus te Epe 1903-1953, met correcties.)

Deze Kelk, die geschonken moet zijn onder het pastoraat van Johannes ten Holten, werd het laatst in de oude Kerk gebruikt door Ludolphus Pieck, de laatste pastoor of de eerste predikant. Bij zijn heengaan is deze kelk achtergebleven, waar is niet duidelijk. Volgens bovenstaande litt. werden kelk en pateen omstreeks 1865 door de Kerkvoogden der Ned.Herv.Kerk teruggegeven aan de R.K.Parochie van Vaassen en Epe, die sinds 1848 een hulpkerkje in Epe had. (Dit kerkje stond tegenover de nu in gebruik zijnde kerk, werd gebouwd in 1848 en deed dienst tot 1914, daarna is het in gebruik geweest bij de Coöp. Aan- en Verkoopver. en werd in 1966 afgebroken.)

Tijdens de eerste mis, die Pastoor Thielen op Witte Donderdag 1966, weer in de Ned.Herv.Kerk opdroeg, werd de oude Kelk weer gebruikt, bijna 400 jaar, nadat zij op dezelfde plaats voor het laatst gebruikt was. (De R.K.Parochie had tijdelijk onderdak in de Ned.Herv.Kerk i.v.m. het bouwen van een nieuwe R.K.Kerk.)

Het nog aanwezige avondmaalsservies in de Ned.Herv.Kerk bestaat uit tin en zilver.

Tin.

Het tin bestaat uit de volgende delen:

1. een kleine avondmaalskan (G.Simmer?) blijkens stempel uit 1790, ca. 20 cm hoog, met deksel.
2. vier borden (van de tinmeesters H. of W.v.d.Linden, Deventer) ongeveer 1820, ca. 29 cm doorsnede

3. twee grote borden (H.N.), ook ongeveer 1820, 39 cm $\emptyset$
 4. een zeer groot bord uit dezelfde tijd, zonder stempel, 43 cm $\emptyset$, waarop een vergietachtig bord ligt, 36 cm $\emptyset$. (Het gebruik van dit vergietachtige bord is mij niet duidelijk.)
 5. een offerschaal, ook uit dezelfde tijd (1820), 12 cm hoog en 23 cm $\emptyset$.
- Deze 7 borden en 1 schaal zullen ongeveer 1830 aangeschaft zijn, daar zij allen gedateerd moeten worden tussen 1820 en 1830.
6. twee grote kannen met deksel, ong. 39 cm hoog, die blijkens de kerkelijke rekening in 1858 voor f.18,- gekocht zijn.
- Verder staat bij dit tinservies een mooie vierkante inktpot (ong. 1700), 12x7x7 cm en een ronde inktpot, 8 cm hoog en 11½ $\emptyset$ op een blad van 22 cm $\emptyset$.

Zilver.

In de eerste plaats 4 zilveren bekers. Twee van deze bekers zijn zeer de moeite waard. Volgens Voorl.lijst van Mon. worden zij gedateerd 1642. Deze datering is volgens het Zilverbureau te Arnhem niet helemaal duidelijk. De bekers zijn vermoedelijk wel in die tijd gemaakt, maar er staat alleen een keur Zwolle in, niet van een zilversmid. Vermoedelijk zijn de bekers door een vakman (doch geen Meester) gemaakt, door een ander (ook geen Meester, maar wel een zeer kundig graveur) gegraveerd en daarna van het keur voorzien.

Zij zijn 15 cm hoog en 9. $\emptyset$ en rijkgegraveerd. De bovenrand is versierd met vogels, bloemen en ranken, die op beide bekers ongeveer gelijk zijn.

Daaronder zijn drie grote medaillons.

Hierin staan:

Fides (geloof), voorgesteld door een vrouw met in de ene hand het Kruis en in de andere hand de Bijbel.

Spec (hoop), voorgesteld door een vrouw met een duif.

Charitas (liefde), voorgesteld door een vrouw met een kind op de arm en twee kinderen naast haar. Eén van de kinderen draagt een kaars.

Deze drie medaillons zijn op beide bekers gelijk.

Lager tussen de medaillons staan 2 keer de pelikaan, die haar jong voedt met haar bloed (zoals op een beker uit Rheden staat: "De pelikaan laaft met zijn bloet zijn jong, als Christus doet: Joh.6:54. De pelikaan is een oud Christelijk symbool) en een hert. (Weer het hert, de tien-ender, nu zonder kruis. Het Wapen van Epe.) Het is de tien-ender met de rechtersvoerpoot geheven, juist zoals op het oude en nieuwe wapen van de burgerlijke gemeente en op het kerkelijke zegel.

De volgorde van deze figuren tussen de medaillons is op beide niet gelijk. Opvallend is de grote kundigheid, waarmee de graveur, met weinig middelen, de menselijke figuren heeft getekend.

De twee andere zilveren bekers zijn 15 cm hoog, 9½ cm $\emptyset$, uit + 1850. Het zijn eenvoudige rechte bekers, niet gegraveerd, maar mooi van vorm. De herkomst is niet bekend.

In 1892 werd het feit herdacht, dat het officieel 300 jaar geleden was, dat de kerkhervorming in Epe met de komst van Ludolphus Pieck (t.z.t. zullen wij zien, dat er nog enige jaren overheen gingen, voordat werkelijk de R.K. eredienst vervangen werd door de Protestantse) werd ingevoerd.

Deze herdenking ging gepaard met enige feestelijkheden. Het kerkelijk zegel werd vastgesteld (Het hert, een tien-ender, met de rechtervoerpoot geheven, rechtsgewend, omgeven door een eikenkrans en daaromheen op een band: Hervormde Gemeente Epe Ps. XLIII vs.1). Men vond het nodig het oude tinnen "nachtmaalsstel" te vervangen door een modern avondmaalsservies van "Brittania" metaal (een op zilver lijkend metaal, dat bestaat uit een legering van tin, antimoon en koper). Om dit te kunnen kopen werd er een grote collecte gehouden en uit de opbrengst werden gekocht:

een grote ovale schaal, waarin gegraveerd

"1592 - 1892" 46 x 29½ cm

twee kleine borden 27 cm Ø

twee offerschalen 22 cm Ø

een wijngkan met deksel 25 cm hoog

twee kandelaars 26½ cm hoog.

Dit servies, met de vier zilveren bekers is nu in gebruik. -----

Bovendien bezit de kerk nog een zilveren doopbekken 26½ cm Ø, ook gegraveerd 1592 - 1892. (Dit werd in 1892 gekocht, maar wordt nu niet meer gebruikt, omdat het middeleeuwse hardstenen doopvont weer in ere hersteld is). Voor dit zilveren doopbekken maakte J. Westerink, timmerman, in 1892 een fraaie standaard, die nu wordt gebruikt als bloemtafel naast de kansel.

In 1893 schonk Ds. J.A. Prins een zilveren waterkan, 30 cm hoog, die bij het doopbekken hoort, en nu nog wordt gebruikt.

Hartelijk dank ik de heer R.B. Houwink voor zijn hulp bij het dateren van het zilver en tin.

G.S. van Lohuizen

Ø = diameter, doorsnee

Uit de beginjaren van "Epe's Bloei"
Het eerste jaar.

Aan de hand van notulen en jaarrekeningen van de vereniging voor vreemdelingenverkeer "Epe's Bloei" willen wij door verschillende handelingen en besluiten daaruit te lichten een kijkje nemen op gebeurtenissen, welke in de beginjaren van deze vereniging plaats vonden.

O.i. geeft het tevens een interessante kijk op de vooruitstrevende plannen en haar uitvoeringen daarvan van de Epenaren in die dagen, thans ruim 65 jaar geleden. Wij zullen ontdekken wie de mensen waren, welke van Epe een seizoenplaats maakten. Telkens lezen we weer van bomen planten, banken plaatsen, wegen verfraaien, wandelpaden aanleggen en wat al zomeer nodig kan zijn om een dorp leefbaar te maken. Met vreugde mogen wij constateren, dat het 't persoonlijk initiatief was, dat Epe maakte en dat daarvoor, ook toen al, de Gemeente geen financiën bezat.

Wij zullen hieronder dan verschillende punten uit de notulen van die dagen overnemen. De taalstijl van die dagen kan ons eens even doen glimlachen. Eventuele opmerkingen ter verduidelijking van een en ander, zover ons bekend, zullen wij niet nalaten.

Ten eerste dan de oprichtingsvergadering.

"Op initiatief van den Heer Baron Sweerts de Landas, Burgemeester van Epe, werd in een door hem bijeen geroepen vergadering, gehouden op 18 April 1905 in Hotel Essenberg te Epe, welke vergadering door een 22-tal belangstellenden werd bijgewoond besloten tot oprichting eener vereeniging ter bevordering van het vreemdelingenverkeer te Epe. Alle aanwezigen traden als lid der vereeniging toe.

Nadat den Heer Baron Sweerts de Landas bij acclamatie tot voorzitter der vereeniging was benoemd, werd na schriftelijke stemming het verdere bestuur samengesteld uit de Heeren A.H.R.Hooiberg, L.C.Kolff, G.H.Kolff, W.Meulenkamp, H.A.Westhoff en G.Westerink. Uit de bestuursleden werd weder den Heer G.H.Kolff tot secretaris-penningmeester gekozen en den Heer L.C.Kolff tot onder-voorzitter."

Genoemd Hotel Essenberg is nu Hotel "Het Wapen van Epe". Het pand van Putten is ook een gedeelte van dit hotel geweest.

Burgemeester Baron Sweerts de Landas bewoonde pand "Vijvervreugd", L.C.Kolff bewoonde "Kolthoven", H.C.Kolff, boomkweker, woonde waar nu de Alg.Handelsbank is. A.H.R.Hooiberg was eigenaar-directeur van Drukkerij Hooiberg, W.Meulenkamp, winkelier, woonde op thans pand Hoofdstraat 99, H.A.Westhoff, slager, waar nu Slagerij Horst, Stationsstraat 19 en G.Westerink was eigenaar van hieronder meer genoemd Hotel "Veluwe", dat zich bevond waar nu is Textielcentrale "Het Waeghuys" aan het Stationsplein.

"Staande de vergadering werd als eerste bijdrage in de kas der vereeniging gestort door den Heer Baron Sweerts de Landas een bedrag van f.25,- en door den Heer L.C.Kolff een bedrag van f.10,-."

Op "de Algemeene Vergadering van 2 mei '05" worden dan de statuten vastgesteld.

"Door den voorzitter wordt dan ter tafel gebracht het ontwerp statuten der vereeniging en daarvan door hem voorlezing gedaan.

Zonder hoofdelijke stemming worden deze goedgekeurd, zooals zij zijn ontworpen. Breedvoerige besprekingen worden alsnu gehouden over hetgeen door de vereeniging zou kunnen worden gedaan, overeenkomstig haar programma. Door den Heer A.Hooiberg Sr. wordt voorgesteld een bank te plaatsen in het Weertspark; den Heer Meulenkamp oppert het plan om het pad langs de beek naar den Oosterenk te verbeteren en de beek te overbruggen, waartoe hij het voor de leuning der brug, enz. benodigde hout gratis beschikbaar stelt. Voor beplanting met boomen wordt de aandacht gevestigd op het kerkepad naar Wissel, de grintweg naar de Brinkgreve en naar de Klarbeek en de weg naar de steile hut; langs het schoolplein en op de Oenerweg tot aan de zandweg naar den Oosterenk. Nadat nog door den Heer L.C.Kolff is ter sprake gebracht de plaatsing van een monumentale pomp op het kerkplein en door den Heer Meulenkamp een verbreding van de stationsweg, wordt door den voorzitter overweging van een en ander toegezegd en daarna de vergadering gesloten."

Over de bank plaatsen in het Weertspark krijgen we later bij herhaling meer te lezen. Het voorstel Meulenkamp om het pad langs de beek naar den Oosterenk te verbeteren, wordt direct serieus aangepakt en kunnen we nader beschrijven. Genoomd pad is het pad langs de beek bij de Gildenschool. Den Oosterenk is een woonhuis aan de Zuukerweg op de plaats van het woonhuis, thans bewoond door Mevr.Geerts-van Tongeren. Langs de noordzijde van de beek liep destijds eenzelfde pad als nu langs de zuidzijde en daarlangs 2 rijen eikebomen.

De beek liep dus tussen twee wandelpaden en vier rijen eikebomen. De eikebomen en pad noordzijde hebben later plaats moeten maken voor wat thans de Gildenweg is. Daarmee verdween inderdaad een mooi stukje wandelgelegenheid.

We lezen dan in de notulen van de bestuursvergadering op 19 juni 1905 in Hotel Essenberg.

"Na eenige besprekingen en een bezoek aan het beeklaantje, wordt aan de Heeren W.Meulenkamp en H.A.Westhoff opgedragen op de vanwege de vereeniging daar ter plaatse aan te brengen verbeteringen, bestaande uit het overbruggen der beek, het aanleggen van een tweetal voetpaden er langs, het aanbrengen van een tweetal stuwen in de beek en het plaatsen van twee banken, benevens het opknappen van het eilandje."

Door over een tiental meters de beek te splitsen, had men een eilandje gevormd. Uit het kasboek van 1905 maken we op, dat de kosten van aanleg waren:

juli 14-aan W.J.Meulenkamp voor uitbetaald werkloon beeklaantje f.26.34
nov 15- werkloon 4 man verplanten treurwilg, enz. aan de beek f. 2.80

Om verder duidelijk te maken, welke wegen bedoeld werden in de voorstellen van de ledenvergadering hierboven genoemd: het kerkpad naar Wissel nemen we aan dat dit thans het Molenpad is, de grintweg naar de Brinkgreve is het gedeelte Hoofdstraat van Officiersweg tot Rozenhof, naar de Klaarbeek het gedeelte Hoofdstraat van Meidoornstraat

tot aan de Klaarbeek, de weg naar de steile hut is de Wachtelenbergweg van Officiersweg tot Grintgroeveweg. De steile is n.l. het boerderijtje aan de Grintgroeveweg, bewoond door de fam. Knippenberg. Dit huisje heeft een steilere kap dan voor dergelijke huisjes gebruikelijk en kreeg daardoor de naam steile hut. Het gedeelte Oenerweg is het gedeelte van spoorwegovergang tot aan de Kweekweg. De Kweekweg was toen, "de zandweg naar den Oosterenk."

"Algemeene Vergadering op 28 Nov.1905 in 't Hotel Essenberg.

Door den voorzitter wordt voorlezing gedaan van de namen der ingezetenen, die als lid der vereeniging zijn toegetreden en medegedeeld, dat in kas is een bedrag van ongeveer f.68,-.

Besproken worden achtereenvolgens het stofvrij maken der wegen, dat geschrapt wordt wegens te hooge kosten en het steunen van het plan om een Renardtrein Deventer-Epe te doen loopen, dat wordt aangehouden tot omtrent dit plan meer bekend is geworden.

Inzake de oprichting eener muziektent wordt besloten aan het bestuur der Eper Harmonie mede te deelen, dat de kas der vereeniging daartoe niet toereikend is.

Na eenige discussie betreffende eener monumentale bank in het Weertspark en deze te noemen "Weertsbank", waarvan echter moet worden afgezien, omdat de kas zulks niet toelaat, wordt besloten in het Weertspark een viertal eenvoudige banken te plaatsen."

Dit plan is inderdaad gedeeltelijk uitgevoerd en hebben vele jaren achtereen een bank gestaan op de hoek St.Anthonieweg-Slathstraat en hoek Pr.Bernhardlaan-Parkweg.

"Hierna wordt besproken de verbreeding en beplanting van het pad loopende van den Vaassenscheweg naar de begraafplaats vanwege de vereeniging en besloten eerst met de verschillende eigenaren te bespreken en daarna een beslissing te nemen, waartoe het bestuur verder bijeen zal komen op 6 december te 8 ure in 't Hotel Westerink."

In de plaatselijke conversatie werd met Hotel Westerink, Hotel Veluwe bedoeld. De eigenaar was immers G.Westerink. Het pad lopende van de Vaassenseweg (Hoofdstraat zuid) naar de begraafplaats is nu de Enkweg. Tenslotte dan voor 1905

"Bestuursvergadering op 6 Dec.1905 in 't Hotel Veluwe.

Betreffende de verbreeding en beplanting van het pad van den Vaassenscheweg naar de begraafplaats wordt medegedeeld, dat door de verschillende eigenaren toegestemd is in den afstand van grond ten behoeve der verbreeding, behalve door de H.ren Jb. Westerink, D.Keizer en de Graaf, terwijl tegen de beplanting bezwaren werden gemaakt door van Essen. Besloten wordt nu den weg zoover in orde te maken en te beplanten met lindeboomen als van eigenaren toestemming kan worden verkregen.

Hetzelfde wordt besloten over den weg van C.Schurink, terwijl met de uitvoering van een en ander belast worden de H.ren Meulenkamp en G.H.Kolff. Tenslotte wordt nog besloten tot beplanting van den grintweg over den Haverkamp, wanneer de aangrenzende eigenaren daartoe toestemming willen geven, eveneens met lindeboomen.

Den weg van C.Schurink is ons onbekend.
Den grintweg over den Haverkamp is de Haverkampsweg van thans.

Zoals U hebt kunnen opmerken was het niet de Gemeente maar "Epe's Bloei", die plannen maakte en uitvoerde om van Epe een mooi dorp te maken.

Over nog meer hopen wij U een volgende keer te schrijven.

Joh.Zimmerman.

Van de Heer G.J.Palm uit Vaassen ontvingen wij het volgende gedicht. Hij tekent hierbij aan "dat het gemaakt is door de hr. J.van Emst, oud-Epenaar, in de tijd, dat hij aan de Dorpsschool in Vaassen als onderwijzer verbonden was. Ook de melodie is van hem. Zelf heeft de hr.Palm het de kinderen meer-malen geleerd en werd het met plezier gezongen."

Vaassens Volkslied.

1. Door woor de trotse Cannenbarg
Verhef zien olde muren
En met zien spitse teurenties
Deur 't gruun van 't bos kump gluren,
Door midden op de Veluwe,
Tussen Apeldoorn en Zwolle
Door ligt er tussen wei en bos
Het daarpnien, woor 'k van holle.

Refrein:

Wie lèft er in Vaossen
bliemoedig en tevrèn,
Want nargens in heel Nederland,
door kan het mooier wèn,
Oew bossen, oew velden,
o Vaossen, staot mien an;
Door is gien and're plaatse,
woor 'k gelukkig wèzen kan.

2. Door melk de boer 't roodbonte vee,
Door bouwt e met zien peerde,
Door knoort de vaarkens an de zomp,
Door hef ut lèven weerde,
Door rùp 't fabriek met schel gefluit
Het volk van alle standen,
Door vindt er veul het daag'lijks brood
Met waark veur heuf en handen.

Refrein.

3. De biejen gonst er in het heet,
Dat poorsig stiet te glujen.
De vlugge harten schiet deur 't bos,
De akkers bint on 't blujen.
De bèke valt er over 't rad
Van d'olde watermeule.
O, daarpnien met de Cannenbarg,
Ik holl' van oe zoveule.

Refrein.

4. Wie heurt er uut de olde tied
Soms nog wel is verhalen,
Hoe toen de scheper met zien hond
Op 't heetveld liep te dwalen.
Woor vrogger de papiermeule
Papier uut lompen ziejen,
Door 's noe de luch van zepe en stoom
Van Vaossens wasseriejen.

Refrein.

5. Ut hef ons veule leed edaon,
Toew veur een hùt vernammen,
Dat d'olde meule bie 't kasteel
Verteerd was deur de vlammen. (14-2-1940)
Wie haope, dat e weer wùd herbouwd,
En as dat mag gebeuren,
Dan is een mooi stuk Vaossen niet
Veur goed veur ons verleuren.

Refrein.

Aantekeningen

bouwen	=	ploegen
de zomp	=	de voerbak v.d.varkens
de scheper	=	de herder
't heetveld	=	het heideveld

Voor de melodie mogen wij verwijzen naar de hr. G.J.Palm, Kosterstraat 5, Vaassen.

Wie van onze (oudere) lezers zou
informatie

kunnen geven op deze, bij de heer G.S. van
Lohuizen binnengekomen vraag?

Geachte Heer,

In verband met een scriptie voor Prof.
Dr. Tamsma van de universiteit van Groningen
over de Kalkzandsteenindustrie, heb ik
inlichtingen gevraagd bij de Kamer van
Koophandel voor Noord-Oost Gelderland over
een Kalkzandsteenindustrie, die zich moet
hebben bevonden te Emst. Genoemde K. van K.
deelde mij mede over geen gegevens te be-
schikken, maar gaf mij Uw adres door met de
mededeling, dat U misschien instaat en be-
reid zou zijn mij nader in te lichten over
deze Kalkzandsteenfabriek.

Ik neem daarom de vrijheid U te verzoeken
mij de U bekende gegevens te willen verstrek-
ken.....(volgt een lijst van vragen over:
naam, ligging, data, produktie, vervoer enz.)

Hoewel ik veel van Uw tijd verg, waag ik
toch te hopen, dat U mij bij mijn onder-
zoek zult willen en kunnen helpen.

U bij voorbaat vriendelijk dankend en
met de meeste

hoogachting,

A. van Manen
Irenestraat 13
Wolvega.

Berichten

De gemeenteraad van Epe is akkoord gegaan
met het voorstel van B. en W. om de boeken-
collecties van het "Gemeentemuseum" in bruik-
leen te geven aan de Openbare Leeszaal.

De Stichting Openbare Leeszaal en Bibliotheek
te Epe had zich, samen met de Historische Ver-
eniging "Ampt Epe", tot het college gewend,
met de vraag de verzameling af te staan, opdat
allen, die geïnteresseerd zijn in de geschiede-
nis van Epe er hun voordeel mee kunnen doen.

De bedoelde boekwerken maken deel uit van
een collectie ten gemeentehuize, die bekendheid
heeft gekregen onder de benaming "Gemeente-
museum".

B. en W. deelden mede dat het gemeente-
bestuur geen goed beheer van de verzameling kon
garanderen en zij daarom het verzoek van de
beide instellingen graag wilden inwilligen.
Doelstelling en outillage van de Stichting
Openbare Leeszaal zijn volgens het college
bij uitstek geschikt de verzorging van de
collectie te waarborgen.

Verschenen is het uitvoerige Jaarverslag 1966
van de "Stichting tot behoud van objecten met
historische of kunstzinnige waarde in de gemeente
Epe", dat een ruim inzicht wil geven van de vele
activiteiten, problemen en beslommeringen van de
vereniging. Wij vermelden hieruit o.m.: de
restauratie van oude boerderijen (Boerderij
Wisselseweg no.80, Keuterboerderijtje Vlijtweg
31, Landarbeiderswoning Wachtelenbergweg 9,
Boerderij Zuukerweg 77), bescherming van natuur-
terreinen, diverse watermolens, klompenmakerijen e.d.

Tentoonstellingen ("Oud Epe", "Ontwerpen voor verbouwing van een Noord-Veluws boerderij") Schaapsscheerdersdag op 21 juni.

Aandacht wordt vooral gevestigd op het beschikbaarstellen van financiële middelen, die gelijke tred zullen moeten houden met al deze activiteiten (waar ook de plaatselijke pers geregeld aan herinnert en wat "Ampt Epe" ook zijn publiek graag voorhoudt!).

RIJKSARCHIEF IN GELDERLAND HEROPEND.

Hierbij deel ik u mede, dat het Rijksarchief te Arnhem, Markt 1, telefoon 08300-20148, na de sluiting van enige maanden in verband met de verhuizing naar het nieuwe gebouw, met ingang van 2 oktober 1967 weer voor het publiek is geopend op het nieuwe adres Markt 1 (gelegen naast het oude archiefgebouw).

De openingstijden zijn als volgt: op maandag t/m vrijdag van 9 tot 17 uur; op zaterdagmorgen van 9 tot 12 uur; en op iedere woensdagavond van 19.30 tot 22 uur. Bezoekers voor deze avond dienen uiterlijk 's middags vóór 15 uur de benodigde stukken te hebben aangevraagd, aangezien in de avonduren geen aanvragen kunnen worden ingediend.

Na bovengenoemde datum is het ook weer mogelijk schriftelijk inlichtingen in te winnen. Hierbij moet ik echter de volgende restrictie maken: door het toenemend aantal, vaak zeer uitvoerige, schriftelijke verzoeken om inlichtingen van genealogische aard, kunnen slechts nauwkeurig geformuleerde vragen in beperkte

mate ambtelijk (tegen tarief) worden beantwoord. Omvangrijke, dus tijdrovende, onderzoekingen kan ik tot mijn spijt niet door mijn dienst laten verrichten.

De rijksarchivaris in Gelderland,

P.J.Meij

Voor de Cursus voor Amateur-Historici 1967-1968, georganiseerd door het "Contact van Gelderse oudheidkundige verenigingen en -musea" is het nieuwe programma verschenen.

Het vermeldt de data, onderwerpen en docenten der voordrachten, benevens de kosten.

De cursus voor beginners is reeds aangevangen.

De cursus voor gevorderden begint 21 okt. Het programma is aan te vragen bij de Secretaris van het Contact van Gelderse oudheidkundige Verenigingen en -Musea, de hr. E.J.Jansen, Dieren. Tel. (08330) 4692.

14 oktober Contactdag 1967 te Zutphen;
tweede Contactlustrum.

(Uit: "Gelders Oudheidkundig Contactbericht" Nr.33, april 1967.)

I N H O U D

	blz.
De geschiedenis van de omgeving van Epe V. door C.Stork - - - - -	2
De Ned.Herv.Kerk te Epe. VII. door G.S.van Lohuizen - - - - -	6
Uit de beginjaren van "Epe's Bloei", Het eerste jaar. door Joh.Zimmerman - - - - -	11
Vaassens Volkslied. door G.J.Palm - - - - -	18
Een vroegere kalkzandsteen-industrie te Emst. Vraag van de hr. A.van Manen - - - - -	20
Berichten:	
Boekencollectie van het "Gemeente- museum" in bruikleen aan de Openbare Leeszaal te Epe - - - - -	21
Jaarverslag 1966 van de Stichting "Behoud" - - - - -	21
Rijksarchief in Gelderland heropend -	22
Cursus voor Amateur-Historici 1967-1968 - - - - -	23
Contactdag 1967 te Zutphen - - - - -	23

- - - - -
- - - - -